

Marietta MARKIEWICZ-PATALON

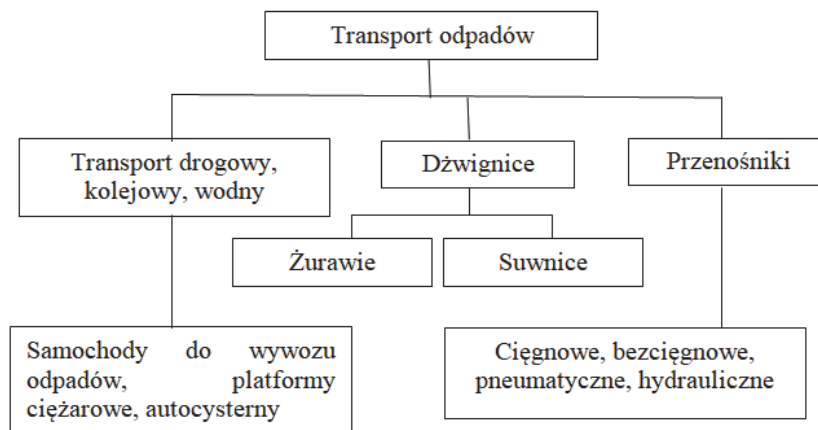
PRZEGLĄD ŚRODKÓW TECHNICZNYCH STOSOWANYCH W TRANSPORCIE ODPADÓW

Streszczenie: Rosnąca ilość odpadów, ich selekcja i zbiór stały się globalnym problemem, którego rozwiązanie wymaga zarówno zaangażowania logistycznego, jak i prawnego. Ich transport jest elementem gospodarki odpadami. Transport odpadów to proces przenoszenia ładunku z miejsca jego wytworzenia do miejsca jego przechowywania, odzysku lub unieszkodliwienia. Usługi transportowe związane z obsługą odpadów są świadczone przez niezależne firmy transportowe lub przez firmy zajmujące się odzyskiem, magazynowaniem lub wykorzystaniem odpadów. Do tego celu wykorzystywane są specjalistyczne pojazdy.

Słowa kluczowe: odpady, transport odpadów, segregacja odpadów

1. WPROWADZENIE

W przypadku firm zajmujących się odzyskiem, recyklingiem lub składowaniem odpadów pojazdy transportowe są wykorzystywane do przewozu różnych rodzajów i ilości odpadów do często odległych miejsc w kraju i za granicą. Odpady mogą być przewożone za pomocą różnych środków transportu [1, 2]. Ich ogólny podział przedstawiono na rysunku 1.

Rys. 1. Transport odpadów stałych
Fig. 1. Transportation of solid waste

Zestawienie pojazdów najczęściej wykorzystywanych w transporcie odpadów samochodów przedstawiono w tabeli 1.

Tabela 1. Przykładowe pojazdy do przewozu odpadów i ich zakres stosowania
Table 1. Examples of vehicles for transporting waste and their scope of application

Lp.	Typ pojazdu	Przeznaczenie
1	pojazd z załadunkiem przednim, tzw. frontlader	stosowany jest do wywozu odpadów komunalnych, przemysłowych oraz surowców wtórnych
2	pojazd z załadunkiem bocznym, tzw. sidepress	zastosowanie znajduje przy wywozie odpadów komunalnych i surowców wtórnych
3	pojazd z załadunkiem tylnym typu Variopress	specjalizuje się w wywozie odpadów komunalnych
4	pojazd z załadunkiem tylnym typu Rotopress	specjalizuje się w wywozie odpadów komunalnych
5	pojazd kontenerowy, tzw. bramowiec	stosowany jest do transportu kontenerów

Przegląd środków technicznych stosowanych...

cd. tabeli 1.
continued Table 1.

6	pojazd kontenerowy, tzw. bramowiec	zastosowanie znajduje w transporcie małych kontenerów
7	pojazd kontenerowy, tzw. hakowiec	zastosowanie znajduje w transporcie kontenerów o dużej pojemności z przeznaczeniem na różne rodzaje odpadów
8	pojazd kontenerowy z żurawiem HDS, tzw. hakowiec	jego zastosowanie to transport kontenerów o dużej pojemności z przeznaczeniem na różne rodzaje odpadów oraz opróżnianie pojemników na surowce wtórne
9	pojazd dostawczy typu Van	jego zastosowanie to podstawianie pojemników, odbiór odpadów medycznych, usługi specjalne
10	pojazd cysterna	stosowany do usuwania odpadów w stanie płynnym i półpłynnym
11	pojazd dostawczy, tzw. skrzyniowy	jego zastosowanie to podstawianie pojemników, odbiór odpadów medycznych, odbiór elektroodpadów

Transport drogowy odpadów odbywa się z wykorzystaniem specjalistycznych pojazdów mających odpowiednie nadbudowy oraz platform ciężarowych wyposażonych w urządzenia do załadunku kontenerów. Pojazdy przewożące odpady są uczestnikami ruchu drogowego, dlatego zobowiązane są do przestrzegania ustawy Prawo o ruchu drogowym, Rozporządzenia o ruchu drogowym i Rozporządzenia o dopuszczeniu do ruchu drogowego.

Podstawowym parametrem pojazdów przewożących odpady jest ich ładowność. Najczęściej firmom przewożącym odpady zależy na możliwie jak największej ładowności pojazdów. Szczegółowe przepisy ograniczają wielkość (długość, szerokość i wysokość) oraz dopuszczalny ciężar całkowity. Z tego też powodu zaczęto konstruować pojazdy trzyosiowe o długości do 12 m oraz naczepy siodłowe z ograniczeniem długości do 15 m. Podczas określania parametrów wykorzystywanego pojazdu należy uwzględnić następujące czynniki:

- ciężar użytkowy,
- odległość od miejsca unieszkodliwiania lub stacji przeładunkowej,
- zastosowany system pojemników,
- topografię, zakłócenia lub ograniczenia w ruchu,
- szerokość ulic na trasach przejazdu,
- dzienny czas pracy, przerwy i przyzwyczajenia obsługi,
- liczebność załogi tych pojazdów [4].

2. STATUS PRAWNY

Pojazdy zaprojektowane do unieszkodliwiania odpadów są wyposażone w mechanizmy i urządzenia ułatwiające załadunek i rozładunek odpadów. Pojazdy te wyposażone w specjalistyczne urządzenia związane z transportem odpadów mają również najczęściej przystosowane podwozie umożliwiające poruszanie się w różnych warunkach drogowych. Z drugiej strony transport kontenerów opiera się na systemie wymiany naczep i kontenerów. Jest to najlepsza metoda skracająca czas oczekiwania podczas przeładunku. W wielu systemach nie ma potrzeby instalowania dodatkowych urządzeń przeładunkowych, takich jak hydrauliczny dźwig samochodowy (HDS), który jest urządzeniem umożliwiającym ich indywidualny rozładunek lub załadunek. Niewątpliwie metoda ta pod względem finansowym i czasowym jest skutecznym sposobem na ponowne ładowanie odpadów. System umożliwia jednoczesne transportowanie nawet trzech kontenerów i pozwala na ich wymianę bez stosowania dodatkowych technik rozładunku. Do unieszkodliwiania odpadów używa się wielu środków transportu drogowego [5]. Ich podział został przeprowadzony na podstawie danych przedsiębiorstwa zajmującego się unieszkodliwianiem odpadów.

Opisane powyżej specjalistyczne pojazdy do unieszkodliwiania (tab. 1) rozpatrzono, wykorzystując informacje udostępnione przez bydgoskie przedsiębiorstwo świadczące usługi w zakresie gospodarki odpadami, a także zimowego i letniego utrzymania ulic i dróg.

Przedsiębiorstwo to jest jedną z największych europejskich firm zajmujących się gospodarką odpadami i recyklingiem. Ma swoje oddziały i agencje w 27 krajach na całym świecie. Prowadzi działalność w Polsce od 1992 roku. Ma oddziały w 35 miastach na terenie kraju.

Oprócz specjalistycznych pojazdów do wywozu odpadów istotną rolę odgrywają pojemniki do ich składowania [3, 6]. W tabeli 2 przedstawiono ich krótką charakterystykę.

Tabela 2. Pojemniki na odpady
Table 2. Containers for waste

Lp.	Typ pojemnika	Przeznaczenie
Do odpadów komunalnych, budowlanych i opakowaniowych		
1	worki na odpady	odpady komunalne, odpady opakowaniowe
2	małe pojemniki wielokrotnego opróżniania	odpady komunalne
3	średnie pojemniki wielokrotnego opróżniania	odpady komunalne
4	duże pojemniki wielokrotnego opróżniania	odpady komunalne, surowce wtórne
5	kontener z pokrywą	odpady komunalne, odpady budowlane, surowce wtórne
6	kontener bez pokrywy	odpady komunalne, odpady budowlane i gruz, odpady wielkogabarytowe, surowce wtórne
7	kontener dużej pojemności	odpady budowlane, odpady wielkogabarytowe, surowce wtórne
8	worek BIG BAG	odpady budowlane i gruz
9	pojemniki na surowce wtórne	odpady opakowaniowe
10	pojemniki na surowce wtórne typu IGLO i typu Euroleader	odpady opakowaniowe
11	pojemniki z siatki na surowce wtórne	odpady opakowaniowe (butelki PET)
12	prasokontener	odpady opakowaniowe
13	plastikowe skrzynki na piasek	piasek, mieszanka piasku i soli
Do zbiórki odpadów przemysłowych, niebezpiecznych		
14	pojemniki na odpady przemysłowe	odpady przemysłowe stałe, półpłynne i płynne
15	pojemnik typu MAUZER	odpady przemysłowe płynne (przepracowany olej, płyny hamulcowe, lakiery itp.)
16	pojemnik na akumulatory	akumulatory, baterie
17	beczki	odpady przemysłowe płynne i półpłynne
18	kanistry	odpady przemysłowe płynne
19	pojemniki na świetlówki	świetlówki
20	pojemniki wielokrotnego opróżniania do odpadów przemysłowych	odpady przemysłowe stałe

3. WNIOSKI

Transport odpadów jest procesem o znaczeniu zarówno dla najbliższego środowiska, jak i globalnym. W celu realizacji procesu transportowego w analizowanej firmie wykorzystuje się różne grupy pojazdów. Są one dostosowane zarówno do rodzaju, odległości przewożenia odpadów, jak i ich rodzaju.

W grupie tych środków transportowych wymienić można pojazdy z różnym sposobem załadunku, np. tylny, boczny lub przedni, oraz pojazdy kontenerowe. Opisywane przedsiębiorstwo ma 64 pojazdy przeznaczone do transportu odpadów. W szczególności przewożone odpady klasyfikowane są zgodnie z kodami jako odpady komunalne, odpady z tworzyw sztucznych oraz odpady z makulatury lub szkło. Do ich transportu wykorzystywane są głównie wysokospecjalizowane nowoczesne pojazdy zapewniające minimalizację uciążliwości dla otoczenia, efektywne wykorzystanie ładowności oraz bezpieczeństwo pracowników.

LITERATURA

- [1] BITLEWSKI B., HARDTLE G., MAREK K.: Podręcznik gospodarki odpadami teoria i praktyka. Seidel Przywecki Warszawa, 2006.
- [2] GÓRSKI M.: Zbieranie i transport odpadów. Przegląd Komunalny 2, 2008, 32–33.
- [3] KOTOWSKI W.: Utylizacja i gospodarka odpadami. Wyższa Szkoła Ekonomii i Administracji Bytom, 2006.
- [4] LELICIŃSKA-SERAFIN K., MANCZARSKI P.: Rozwój techniki komunalnej – zbieranie i transport odpadów komunalnych. Gaz, Woda i Technika Sanitarna 11, 2012, 508–511.
- [5] MALINOWSKI M., WOŹNIAK A.: Problem optymalizacji logistycznych parametrów transportu odpadów komunalnych w aspekcie strategii ekofirmy. Infrastruktura i Ekologia Terenów Wiejskich 10, 2011, 107–119.
- [6] Orzeczenie Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 12 stycznia 2010 roku (sygn. akt IV SA/Wa 885/09).
- [7] Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 roku – Prawo o ruchu drogowym (Dz.U. 1997 nr 98 poz. 602).

REVIEW OF TECHNICAL MEASURES USED IN WASTE TRANSPORT

Summary: The increasing volume of waste has become a global problem, solution of which requires logistic and legal engagement. Waste transport is the management of elements of the economy. It is also the process of relocation of cargo from the place of generation to the place of storage. Transportation services connected with handling of waste are rendered by independent transportation companies or by companies dealing with recovery, storage or utilization of waste.

Key words: waste, segregation, transportation